

Αγαπητοί μου συνάδελφοι του Πανεπιστημίου Κρήτης, αγαπητοί μου φοιτητές, κυρίες και κύριοι,

Ντρέπομαι που δεν ξέρω ελληνικά και είμαι αναγκασμένος να σας ευχαριστήσω στα αγγλικά.

Ως ποιητής δεν μπορώ παρά να χρησιμοποιώ μεταφορές, και στη σημερινή περίπτωση θα χρησιμοποιήσω δύο. Η πρώτη είναι εκείνη της επιστροφής στην πατρίδα, της επιστροφής του Οδυσσέα. Ο Οδυσσέας έκανε δέκα χρόνια για να γυρίσει στην Ιθάκη. Εγώ θα έλεγα ότι επιστρέφω στην Κρήτη, επιστρέφω στην Ελλάδα, είκοσι πέντε αιώνες έπειτα από τότε που όλα άρχισαν εδώ· εδώ όπου ανέβλυσαν ο στοχασμός, η διαλεκτική, η ποίηση, η φιλοσοφία, όλα. Και γυρίζω έπειτα από τόσους αιώνες για να σας ευχαριστήσω όλους.

Αυτή είναι η πρώτη μεταφορά. Αλλά υπάρχει και μία άλλη, ακόμα πιο παράξενη, και δεν μένει παρά να διαλέξετε μια από τις δυο. Η δεύτερη μεταφορά είναι η αίσθηση ότι ήμουν πάντα εδώ. Θυμάμαι που ρωτούσα τον πατέρα μου τι σημαίνουν οι λέξεις *Μεγάλη Ελλάδα*. Κι αυτός μου έλεγε πως σημαίνουν τη Νότια Ιταλία και τη Σικελία, κι έπειτα μονολογώντας συνέχιζε: «Ίσως Μεγάλη Ελλάδα να είναι ο κόσμος ολόκληρος».

Τα πρώτα μου διαβάσματα ήταν, θυμάμαι, τα παραμύθια των αδελφών Γκρίμ, οι *Χίλιες και μία νύχτες*, η *Αλίκη* του Λιούις Κάρολ και, φυσικά, η ελληνική μυθολογία.

Από τον πατέρα μου, που ήταν καθηγητής της ψυχολογίας, διδάχτηκα φιλοσοφία, αρχίζοντας από τον Ζήνωνα τον Ελεάτη, από τον περίφημο αγώνα δρόμου του Αχιλλέα με τη χελώνα. Είχα βαθιά εντυπωσιαστεί από το παράδοξο αυτό, μου φαινόταν σαν εφιάλτης: ότι ο αγώνας συνεχιζόταν, ότι ο Αχιλλέας δεν μπορούσε να φτάσει τη χελώνα, ότι η χελώνα ήταν συνεχώς μπροστά από τον Αχιλλέα και ότι αυτό συνεχιζόταν επ' άπειρον.

Από την ελληνική μυθολογία μεγάλη εντύπωση μου έκαναν οι δώδεκα άθλοι του Ηρακλή, η Αργοναυτική εκστρατεία και, βέβαια, ο μύθος του λαβύρινθου.

Πέρασα τη ζωή μου διαβάζοντας και, αλίμονο, γράφοντας, κι αυτά τα δύο μ' έκαναν ευτυχισμένο. Ο μύθος του λαβύρινθου με κατείχε πάντοτε. Όμως ο λαβύρινθος δεν μου γεννά μόνο τρόμο αλλά κι ένα είδος ελπίδας. Γιατί αν κόσμος είναι ένα χάος, είμαστε χαμένοι. Αν όμως είναι ένας λαβύρινθος, τότε υπάρχει ακόμα ελπίδα· υπάρχει ένας σκοπός: ένα κρυμμένο ή μυστικό σχέδιο μέσα σ' αυτό το φαινομενικό χάος.

Πέρασα τη ζωή μου διαβάζοντας και, αλίμονο, γράφοντας ποίηση· κι όλη η ποίηση έρχεται, όπως ξέρουμε, τουλάχιστον εμείς στη Δύση, από την Ελλάδα. Η Ελλάδα μας έδωσε επίσης τη φιλοσοφία. Και με φιλοσοφία εννοώ όχι τις λύσεις αλλά τα αινίγματα, τα ερωτήματα: τα αινίγματα και ερωτήματα που απασχολούσαν τους Προσωκρατικούς και τον Πλάτωνα.

Και τώρα, μπορείτε να διαλέξετε. Μπορείτε να με θεωρήσετε ως έναν Έλληνα εξόριστο στη Νότιο Αμερική, που επιστρέφει στην πατρίδα του, ή να πείτε ότι ήμουν πάντα στην Ελλάδα – εννοώ πνευματικά, όχι σωματικά.

Λοιπόν, μπορείτε να διαλέξετε. Όμως αυτό που θα ήθελα να καταλάβετε –και ξέρω ότι το καταλαβαίνετε, ή μάλλον ότι το αισθάνεστε (αισθάνεται κανείς καλύτερα παρά καταλαβαίνει)– είναι ότι νιώθω ευτυχισμένος εδώ, πολύ ευτυχισμένος που βρίσκομαι στην Ελλάδα, και θα βρίσκομαι για πάντα εδώ, ακόμα και όταν το σώμα μου θ' απουσιάζει.

Σας ευχαριστώ